

■ TURITG

Colloqui rumantsch digital

(fmr/cp) Oz, ils 27 d'october, a las 19.00, envida *Mevina Puorger* al proxim Colloqui rumantsch. Quel è titula «Colloqui rumantsch digital» e vegn organisà a l'Universitad populara da Turitg cun stegn da l'Uuniun da las Rumantschas e dals Rumantschs da la Bassa URB. Al colloqui sa participeschan *Matthias Grünert*, *Philipp Obrist* e *David Paul Gerards*. Tuttas e tuts che han gust d'assistier digitalmain èn envidads a quest proxim zoom meeting. Per ulteriuras infurmaziuns: mevina.puorger@bluewin.ch, tel. 079 331 68 61.

■ TEATER CUIRA

«Gasthaus der Zerbrechlichen»

(fmr/cp) Al Teater Cuirà è actualmain l'installaziun «Gasthaus der Zerbrechlichen». Igl è insatge per tut la famiglia. In univers da creatiras sensibilas, fatgas or da rument e restanzas dals umans, da cuppas e plastic, metal e mobiglias, restanzas e vanzadiras – creada da l'artista songliaisa *eruk t. sonschein*. Il teater da la citad envida d'entrar «en discurs» cun l'installaziun interactiva cun figuras mecanic-teatralas. Las creatiras fladan, sautan, sgolan, fan canera e ruaida. Las infurmaziuns perturgant la pitschna fabrica per creaziuns extraordinarias da *eruk t. sonschein* alias *Kathrin Rieser* cun l'urari d'avertura chattan ins en la rait sut www.theaterchur.ch/produktionen. L'artista viva e lavura a Son Gagl e s'occupa cun sentiments da tuttas guaisas, cun cunfins, tematicas socialas, moviment, fortuna e solitariadad. En l'ustaria «Gasthaus der Zerbrechlichen» sa mussan figuras e creatiras grazilas ed irritadas.

■ CUIRA

Nov cudesch da Viola Cadruvi

(fmr/cp) Gievgia proxima, ils 29 d'october, a las 18.00, dati en la Biblioteca chantunala a Cuirà ina vernissascha d'in cudesch rumantsch. En il tschintgavel tom «Ord Chadaina» da la Chasa Editura Rumantscha (CER) cumpara l'emprima ovra da *Viola Cadruvi*, il cudesch ha il titel «La feglia dal fraissen». L'autura è assistenta a la professura per litteratura e cultura rumantscha da l'Universitad da Turitg. *Viola Cadruvi* scriva gia dapi onns columnas en tudestg e rumantsch per LQ e la SO. Avant dus onns ha ella gudagnà il premi Term Bel als Dis da litteratura a Domat. A la vernissascha prelegia la giovna autura da sia ovra, accompagnada da la bassista *Martina Berther*. *Anita Capaul*, manadra da la CER, moderescha l'occurrer. Annunzias per la participaziun èn da far a: info@kbg.gr.ch, tel. 081 257 28 28.

■ AROSA

Yvonne Altmann nova presidenta communal

(rtr/fmr) *Yvonne Altmann* da la PLD ha survegnì 597 da las 622 vuschs valaivlas. Ella surpiglia il timun da *Lorenzo Schmid* per la perioda d'uffizi 2021 fin 2024. La participaziun a l'elecziun è stada tar 39,39 pertschient. Plinavant han ils dad Arosa, tranter auter, era elegi ils 14 commembers dal parlament communal, ils 4 commembers da la suprastanza communal e il president dal cussegl da scola. La suprastanza communal consista da nov da: *Yvonne Altmann*, *Paul Schwendener* (653 vuschs), *Peter Bircher* (608 vuschs), *Patric Iten* (515 vuschs) ed *Arnold Heiz* (377 vuschs).

Dapi il cumenzament timuna Anita Capaul la Chasa Editura Rumantscha che ha sviluppa ina gronda activitad en ses 10 onns d'existenza.

FOTO MATHIAS KUNFERMANN

Passa 70 cudeschs en 10 onns

La Chasa Editura Rumantscha festivescha ses 10avel anniversari

DA MARTIN CABALZAR/FMR

■ **La Chasa Editura Rumantscha – fundada avant 10 onns da la Pro Helvetia, dal chantun Grischun e da la Lia Rumantscha – è ina instituziun fitg activa. En il decurs d'in decenni ha ella edi passa 70 cudeschs da passa 40 auturs.** Il program editorial cumpiglia ovras originalas en prosa e poesia, cudeschs d'uffants, cudeschs auditiv, ebooks e translaziuns. Dapi l'entschatta vegn la Chasa Editura Rumantscha (CER) manada da la gestiunara *Anita Capaul* e da la collavuratura *Karin Kohler-Pattis*. Ellas vegnan assistidas e cussegladas da duas commissiuns editorialas. Da quellas fan part actualmain: *Ursus Baltermia*, *Renzo Caduff*, *Annetta Ganzoni*, *Andreas Luzius Rassel* e *Bettina Vital* per las ediziuns per creschids e *Petronella Projer*, *Barbara Cuffaro* ed *Annalisa Schaniel* per las ediziuns per uffants.

Promover la scena litterara rumantscha

La finamira principala da la Chasa Editura Rumantscha è da promover la scena litterara rumantscha e da render visibla quella er sur ils cunfins da la Rumantschia e dal Grischun or. Per quest intent è ella bain entretschada en la rait da chasas edituras da la Svizra ed ella tgira er intensiv contacts cun numerus festivals da litteratura. «La CER ha fatg pliras co-ediziuns ed è permanentamain en barat cun autras chasas edituras saja quai perturgant il program editorial, co-ediziuns,

per vender licenzas ed instradar projects e prelecziuns», constatescha la manadra Anita Capaul. La Chasa Editura Rumantscha vegnia percepida bain en la scena da litteratura svizra. Ella è dentant er stada represchentada al Festival internaziunal a Bologna.

La CER ha plinavant pudì lantschar ed intermediar fin uss passa 10 translaziuns d'ovras rumantschas en autras linguas, bundant la mesadad da las ediziuns da la CER cumparan en versiuns bilinguas u schizunt trilinguas.

In vast program editorial

Il program editorial da la CER è vast e variont. Sper la belletristica edescha la CER era cudeschs per uffants e giuvenils. En ina retscha vegnan edids cudeschs illustrads e paraulas rumantschas en in nov vestgì. «Dentant era cudeschs da chanzuns, monografias d'art sco er diversas ediziuns giubilaras èn vegnidas publicadas cun success», constatescha Anita Capaul.

Las ediziuns cumparan en in dumber da 500 fin 1500 exemplars, tut tenor gener, idiom e tematica. «Cumpareglia cun ediziuns tudestgas sa venda la lirica rumantscha fitg bain, ils ultims onns avain nus vendì annualmain tranter 2800 fin 3000 cudeschs», di Capaul. Quai saja fitg bier en proporziun cun la populaziun rumantscha en digren. Per promover la vendita da las ediziuns rumantschas organischescha la CER regularmain prelecziuns d'auturs en las scolas,

en bibliotecas, en museums, en archiv ed en autras instituziuns culturalas.

La Chasa Editura Rumantscha porscha er servetschs professiunals d'ediziun e distribuziun. Anita Capaul accentuescha: «Davent dal cumenzament avain nus dà gronda paisa sin la tgira dal cuntegn e da la furmaziun grafica.» Tut ils texts vegnan lectorads, la creaziun e cum-

parsa dals cudeschs vegn concepida a moda uniftgada che tegn tuttina quint da l'individualitad da las auturas e dals auturs e da lur ovras. La CER vegn sussegnida cun ina contribuziun da basa da 180 000 francs da Confederaziun e chantun. Per las singulas ediziuns recaltgescha la CER ulteriurs meds finanzials d'instituziuns, fautors e sponsurs.

Trais ediziuns novas

Il proxim temp cumparan gist trais ediziuns novas: «La feglia dal fraissen» da *Viola Cadruvi*, «Chanta tut tgi che po» (Grischa 3) da *Corin Curschellas* e «Tgil e tgau en treglia» da Giachen Michel Nay.

En ses emprim cudesch «La feglia dal fraissen» cun istorgias curtas en rumantsch grischun tematischescha la giovna columnista e publicista *Viola Cadruvi* (28) la vita ed il travasch quotidian da nov persunas d'in vitg muntagnard. I sa tracta da persunas che sa chattan a l'abis da l'olma e vegnan tschiffadas da lur conturn e da lur passà. «Il cudesch sfruscha vid la vart stgira e sumbra en nus e nutrescha in voyeurissem dascus», scriva la CER. La vernissascha ha lieu ils 29 d'october a las 18.00 en la Biblioteca chantunala a Cuirà (mira saniester).

Suenter l'ediziun da La Grischa 1 cun 38 chanzuns popularas rumantschas e la Grischa 2 cun 49 chanzuns

cumpara uss il tom *Grischa 3* cun 55 chanzuns rumantschas per uffants. Ellas èn arranschadas, sunadas e chantadas da *Corin Curschellas* ed ils *Fränzli* da *Tschlin*, vegnan commentadas da *Laura Decurtins* ed èn illustradas da *Madlaina Janett*. Er La *Grischa 3* è ina rimnada da chanzuns en tut ils idioms, en diversas variantas regiunales, cun translaziuns e notaziuns. La vernissascha ha lieu ils 7 da november a las 12.00 en la Postremise a Cuirà.

Il pur, medi e politicher Giachen Mihel Nay (1860-1920) è stà in dals emprims auturs da prosa sursilvans ed el è stà ina personalitad fitg populara. Il romanist *Renzo Caduff* ha rimnà differents da ses raquints, commentescha quels e tschenta els en il connex dal temp. Il biadi da Giachen Mihel Nay, il giurist *Giusep Nay* ha scrit ina biografia fitg persunala da ses tat. La vernissascha ha lieu ils 13 da december a las 17.00 en la sala da cultura a Trun.

Ins quinta anc quest onn cun il nov uestg

Corpus Catholicum dal Grischun

DA GIUSEP CAPAUL/FMR

■ **En l'introducziun dal rapport da la Baselgia Catolica dal Grischun exprima il parsura da la Cumissiuun administrativa dal Corpus Catholicum, Thomas M. Bergamin, Zezras, che la Conferenza da Biberbrugg (che cumpiglia tuts Chantuns da l'uestgieu da Cuirà) spetgia vess anc per l'onn current la nomina dal nov uestg da Cuirà a Roma cun ina persuna da consens e purtada da tuts en la diocesa.** Il president da la Cumissiuun administrativa è cuntent ch'il rapport e quint annual dal CC han pudì vegnir deliberads per mauns dalla radunanza annuala dal CC, che ha lieu questa emna, en ina sesida fisica, malgrà corona ed en

preschientscha da la Cumissiuun da gestiun. Satisfatg èn ins era ch'il nov manegestiun dal CC, *Beat Sax* e ses team, han gi in bun start. Sa regurdà è vegni dal defunct, sur canoni Christoph Casetti, stà blers onns delegà da l'Ordinariat episcopal tar il CC.

Champs speziels prestan blera lavur

Il schef dal departament «Champs speziels», *Filip Dorsch*, rapporta davart la gronda lavur da quels secturs. Sut il manader *Paolo Capelli* vegn prestà bier. Il responsabel per l'instrucziun religiosa (ductrina), *Vitus Dermont*, relata da la cussegliazion e dil sustegn ch'èn vegni intermediads sin quest champ che haja dad ademplir in grond pensum. Gronda lavur vegn era prestada tras la media-

teca e surtut dal Post «Paarlendo» che cusseglia en dumondas da lètg, famiglia e vita sut l'egida dad *Arno Arquint*.

Bunas finanzas

Responsabla per il ressort finanzas è *Silvia Casutt-Derungs*. Enstagl dad in deficit previs sera il quint cun in gudogn da 111 258.84 francs. La raschun è ch'i ha dà effectivamain entradas da taglia da 5,1 milliuns, fertant ch'ins aveva budgetà be 4,7 milliuns. Bunamain 95% da las entradas derivan da la taglia da cultus. Da la summa totala da quella taglias ha la Baselgia catolica chantunala survegnì 54,7% tenor il dumber da commembers. La gronda part da las expensas (42%) van sco contribuziuns finanzialas a las plaivs.

Problems pastorals pervia da corona

Sco quai ch'il delegà da l'Ordinariat episcopal, il vicari general per il Grischun, sur *Andreas Fuchs* rapporta, ha la Pro Filia en il Grischun stuì vegnir dissolvida, siond che memia paucas giuvas s'interesschan anc per in engaschi «au pair».

Ina gronda sfida è stada – pervia da corona – la situaziun pastorala cun posts vacants nunprevis pervia da visadas e la tschertga da substituents per plaivs vacantas. Las consequenzas da corona vegnan probabel a cuntinuar. Bliers plevons, ulteriurs engaschads en plaivs e fidaivels han dentant prestà fitg bier en favur da la pastoraziun en ina situaziun extraordinaria e meritan persuerter in grond engraziament.